

5.11.2024

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi**HE 147/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi****Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto**

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa. KKV on antanut esitysluonnoksesta lausunnon¹ heinäkuussa 2024. Tämä valiokunnalle annettava lausunto tiivistää kyseisen lausunnon keskeisimmät huomiot.

Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda lainsäädäntöpohja merituulivoiman hyödyntämiseen Suomen talousvyöhykkeelle. Hallituksen esityksen mukaisesti tavoitteena on, että valtio saa alueista markkinahinnan ja näin varmistetaan myös EU:n valtioneuvoston päätöksen noudattaminen. Markkinoiden avaamisen keskiössä on rajatun hyödykkeen, eli talousvyöhykealueiden hyödyntämisoikeuden arvon määrittäminen ja tämän hyödykkeen verottaminen.

Osallistumis- ja hyödyntämismaksu

KKV pitää kilpailutukseen osallistumiseen edellytettävää osallistumismaksua perusteltuna, jos on huoli, että kilpailutukseen osallistuu yrityksiä, joilla ei ole aitoa tarkoitusta käynnistää merituulivoimahankkeita. Kuitenkin kilpailutukseen osallistuminen edellyttää yrityksiltä osallistumisvakuutta, jolloin KKV:n näkemyksen mukaan erillisen osallistumismaksun asettaminen ei edistä tätä tavoitetta.

Osallistumismaksun edellyttäminen kaikilta kilpailutukseen osallistuvilta yrityksiltä voi sen sijaan tarpeettomasti rajata kilpailevia yrityksiä pois. Maksut voivat sulkea yrityksiä pois erityisesti tilanteissa, joissa yritykset ennakoivat kilpailutuksen voittamistodennäköisyytensä pieneksi. KKV:n näkemyksen mukaan kilpailutuksesta aiheutuvia erillisiä kustannuksia ja muita hallinnollisia kustannuksia ei ensisijaisesti tulisi kattaa osallistumismaksun kautta.

Kilpailutukseen osallistumiseksi olisi toimitettava tarjous, joka koostuisi tarjotusta hyödyntämismaksusta, laadullisten tekijöiden arvioinnissa tarvittavista tiedoista sekä muista osallistujaa ja sen toimintaa koskevista tiedoista. Hyödyntämismaksun on tarkoitus ajoittaa tuotannon käynnistysvaiheeseen. Hyödyntämismaksun maksun ajoittamista tuotannon käynnistämisen vaiheeseen KKV pitää kannatettavana, jotta kilpailutukseen osallistuminen olisi yritysten näkökulmasta vähäriskisempää. KKV:n näkemyksen mukaan hyödyntämismaksun tulisi olla ensisijainen keino kattaa kustannukset, jotka aiheutuvat valtiolle kilpailutuksen järjestämisestä.

Yleisenä periaatteena hyödyntämismaksun ei tulisi vaikuttaa yritysten kannustimiin sähkön tuotantovaiheessa, eli hyödyntämismaksun ei esimerkiksi tulisi luoda yritykselle strategisia kannustimia sähkönmyyntinsä ajoittamiseen tai vaikuttaa sähköä myydessä yrityksen tarjotun

5.11.2024

kapasiteetin määrään. KKV korostaa, että hyödyntämismaksuasetusta kirjattaessa tulisi varmistua, että haitallisia kannustimia ei synny.

Kilpailutusmalli

KKV:n ymmärryksen mukaan hallituksen esityksellä ei suoraan esitetä mitään tiettyä kilpailutusmallia. Kilpailutusmalli voidaan määrittää erikseen valtioneuvoston asetuksella, ja Energiavirastolla on laajat toimivaltuudet siinä, mitä laadullisia tekijöitä kilpailutuksessa voidaan huomioida. Valtioneuvoston asetuksella voidaan määrittää esimerkiksi malli, jossa on useampi kuin yksi tarjouskierros.

Koska kahden kierroksen tarjouskilpailuissa on ilmeinen ongelma, että ensimmäisen kierroksen informaatioarvo voi jäädä pieneksi, kun yritykset varovat paljastamasta todellista arviotaan ja näin välittämästä informaatiota kilpailijoille, KKV pitää perusteltuna, että esityksessä ehdotetaan pykälällä säädettäväksi, etteivät tarjoajat voisi muuttaa tarjouksiaan oma-aloitteisesti. Tällä pyritään varmistamaan muun ohella kilpailutuksen osallistujan sitoutuminen annettuun tarjoukseen sekä vähentämään riskiä muita osallistujia harhaanjohtavien tarjousten antamisesta.

Markus Anttinen
Ekonomisti